VIKIPEEDIA

Akavai keel

Akavai keel (Acahuayo, Acewaio, Akawai, Ingariko) on kariibi keelkonda kuuluv keel. Kariibi keelkonda kuuluvad keeled on omavahel tihedalt seotud, kuna naaberkeeled mõjutasid üksteist. Enamus keeli on tänapäevani eksisteerivad, kuid tihtipeale ulatub kõnelejate arv mõnesaja kõnelejani. Ainuke keel, mille kõnelejaid on üle mitme tuhande, on Makuši keel ligi 30 000 kõnelejaga. Akavai keele staatus on 6b ehk ohustatud.[1]

Akavai keel (Akawaio)	
Kõneldakse	Guyanas, Brasiilias, Venezuelas
Kokku kõnelejaid	5400
Keelesugulus	kariibi keeled

Sisukord

Geograafiline jaotus
Keele struktuur
Numbrid
Keelenäited[6]
Huvitavat
Viited

Geograafiline jaotus

Akavai keelt kõneldakse peamiselt Guyanas, vähemal määral ka Brasiilias ja Venezuelas.[2] Akavai keele kõnelejaid on maailmas umbes 5400. 4500 nendest räägivad seda Guyanas.[3]

Keele struktuur

Akavai on aglutinatiivne keel, millel on keerukas verbimorfoloogia. Sõnade järjekord lauses on peamiselt SOV ehk alus – sihitis – öeldis.[3]

- Akavai keeles on 7 täishäälikut: a, e, i, ï, o, ü, u.
- Diftonge on 4: ai, au, ei ,oi.
- Konsonante on 20: b, ch, d, g, j, k, kw, m, n, ñ, ng, p, r, s, sh, t, w, y, z, zh.

Ülakoma kasutatakse pausi väljendamiseks. Akavai keeles kasutatakse ladina tähestikku.[4]

Numbrid

- 1 – teginnö
- 2 – aza´rö
- 3 – ozorau

- 4 - azagoro'ne

Akavai keeles ei ole palju numbrilisi sõnu. Et lugeda kõrgemaid numbreid kui 4, kasutab enamus kõnelejaid hispaania keelt.[5]

Keelenäited[6]

- Juweyu morok – punane kala
- i'kïrïng pero – must koer

Huvitavat

Kuna akavai keeles on hästi vähe numbreid, tuleb suuremate numbrite jaoks kasutada sõnu nagu "käsi", "jalg", "sõrmed" ja "varbad" . Need sõnad tuleb ühendada numbritega 1–4. Näiteks arv 12 on akavai keeles "aza'rö emiya bona aza'rö pïda", mis sõna otseses mõttes tähendab "kaks kätt ja kaks jalga". Loogika seisneb selles, et käte hulka on arvestatud ka sõrmed, aga jalgade hulka varbaid ei arvestata.[5]

Viited

1. Carribean languages. Külastatud oktoober 2013 (inglise keeles)
2. Akawaio Language Resources (http://www.native-languages.org/akawaio.htm#language). Külastatud oktoober 2013 (inglise keeles)
3. A language of Guyana (http://www.ethnologue.com/language/AKE). Külastatud oktoober 2013 (inglise keeles)
4. Akawaio Pronunciation Guide (http://www.native-languages.org/akawaio_guide.htm). Külastatud oktoober 2013 (inglise keeles)
5. Akawaio Numbers Worksheet (http://www.native-languages.org/numbers/akawaio_numbers.htm). Külastatud oktoober 2013 (inglise keeles)
6. Akawaio Words (http://www.native-languages.org/akawaio_words.htm). Külastatud oktoober 2013 (inglise keeles)

Pärit leheküljelt "https://et.wikipedia.org/w/index.php?title=Akavai_keel&oldid=5295331"

Selle lehekülje viimane muutmine: 11:25, 25. aprill 2019.

Tekst on kasutatav vastavalt Creative Commonsi litsentsile "Autorile viitamine + jagamine samadel tingimustel"; sellele võivad lisanduda täiendavad tingimused. Täpsemalt vaata Wikimedia kasutamistingimustest.